

Ester Sylvia Virtanen, os. Lindholm

* 21.1.1912 Karunassa (nykyisessä Sauvossa), Kärkniemen kartanon torpassa

† 7.7.1972 Turussa, Turun kaupunginsairaalassa mahaleikkauksen jälkiseurauksena

Vanhemmat ja sisarukset: Emil Arvid Lindholm (4.8.1881 – 30.4.1936) ja Edla Maria Lindholm, os. Lakström (20.12.1877 – 26.11.1947); perheessä 10 lasta: Saima Maria (s. 10.7.1902), Hellin Cesilia (s. 23.11.1903), Pauliina (Paula) Olivia (s. 22.6.1909), Ester Sylvia (s. 21.1.1912), Emil Allan Valdemar (s. 8.2.1914), Erkki Arvid (s. 22.5.1916), Taisto Antero (s. 10.2.1919), Liisa Hilkka Hannele (s. 20.8.1921) ja Edit Helena (Leeni, s. 23.11.1924)

Koulutus: kansakoulu ja rippikoulu; sotaleskille järjestetyt ompelijakurssit Humppilassa ja Vilpussa sotien jälkeen

Perhesuhteet: puoliso vuodesta 1935 Väinö Viljo Virtanen, jäi sotaleskeksi 23.6.1944; lapset Aarre Esko Pellervo, s. 16.10.1930 ja Ilkka Tapio, s. 4.1.1944

Ammatti ja työtehtävät: ompelija; tehnyt elämänsä aikana ”naisten töitä” lähes laidasta laitaan: Karunassa ja Sauvossa ennen naimisiin menoa kartanoissa ja maataloissa palvelijana ja työntekijänä, Paimiossa Meltolan kartanossa ylilypsäjänä ja meijerikkönä, sotaleskeksi jäätyään ompelijana sekä itsenäisenä ammatinharjoittajana että tehtaissa (mm. Kestilässä ja Turun Patjatehtaassa), myöhemmin työntekijänä Paimion Tiilitehtaalla ja emännöitsijänä Kerkolan maatalossa, Turkuun muuton (v. 1964) jälkeen lastenhoitaja Aarren perheessä ja viimeiset vuodet siivoojana Turun Tuomiokirkossa ja Åbo Akademiassa

Harrastukset: puutarhanhoito Paimion Onnelassa asumisen aikaan (1950 – 1964); erittäin vilkas kanssakäyminen suuren suvun (sekä Lindholmit että Virtaset) ja erittäin laajan ystäväpiirin kanssa (ompelijan työkin oli osa sosiaalista kanssakäymistä: sovituksessa kävijät ja valmiin työn hakijat aina kahvitettiin, sovituksot ja töiden luovutukset hoidettiin usein myös asiakkaan kotona), 1950-luvulla aktiivinen osallistuminen mm. sotaleskien yhdistystoimintaan ja Paimion Yhteiskoulun vanhempainyhdistyksen toimintaan, Turun aikana osallistuminen eläkeläisten rientoihin

Kunniamerkki: Vapaudenristin ritarikunnan sururisti v. 1944 aviomiehen kaatumisen muistoksi

Liitteenä eräs tarina, jossa kuvatut tapahtumat sävyttivät ESV:n koko elämää

Ilkka Virtanen:

Erään sankarihaudan tarina

**Puhe Vaasan siunauskappelissa lähetettäessä seppelipartiota Sankarihaudoille
Kaatuneitten muistopäivänä 20.5.2001**

Kevään monista juhlapyhistä on tänään vuorossa Kaatuneitten muistopäivä, jota vietämme muistotilaisuudella täällä Siunauskappelissa sekä kohta seuraavalla kunniakäynnillä ja seppelenlaskulla Sankarihaudoille. Sankaripatsaan ympärille ryhmitellyt sodissa kaatuneiden haudat kätkevät jokainen sisälleen oman tarinansa. Esitän tässä yhden näistä tarinoista.

Kesä 1944 oli Talvisodan koettelemusten ohella viime sotiemme ehkä vaikeinta ja kriittisintä aikaa. Vihollinen oli koonnut määrällisesti ja materiaalisesti ylivertaisen voimansa rajuun hyökkäykseen mm. Karjalan Kannaksella. Viipuri menetettiin juhannuksen alla ja perääntymisiä jouduttiin suorittamaan kautta linjan.

Huolimatta sotatapahtumista kotirintamalla voitiin kuitenkin kokea myös normaaliin ihmiselämään kuuluvia tapahtumia. Juhannusaattona v. 1944 Turussa mm. vietettiin eräitä häitä. Morsian oli nuori, kaunis ja onnellinen niin kuin morsiamet tapaavat olla. Sulhanen oli niin ikään nuori ja komea.

Vihkimisen tapahduttua siirryttiin viettämään hääjuhlallisuuksia. Sota-ajasta huolimatta sellaisetkin järjestettiin. Hääväki yhtyi morsiusparin onneen ja iloon. Yksi häävieraista, morsiamen vanhempi sisar ja läheinen ystävä ei jostakin syystä pystynyt kuitenkaan iloitsemaan muiden mukana, vaan itki murheissaan koko illan. Syytä itkuunsa hän ei osannut kysyjille selittää eivätkä muun hääväen lohdutusyrityksetkään tuottaneet tulosta. Ajateltiin, että ehkäpä sisaren silmännähtävä onni sai hänet kaipaamaan rintamalla olevaa miestänsä, joka oli ollut lomalla viimeksi maaliskuussa eikä ollut nyt päässyt tulemaan.

Todellisuudessa morsiamen sisarella oli kuitenkin jokin selittämätön ennakkoaavistus tulevasta surunviestistä. Sillä heti juhannuksen mentyä hänet saavutti tieto, että aviomies oli juuri juhannusaattona haavoittunut vakavasti Karjalan Kannaksella Karisalmella käydyissä taisteluissa ja menehtynyt saamiinsa vammoihinsa vielä samana iltana kenttäsairaalassa.

Kuulin tämän tarinan lapsena moneen otteeseen. Kertojana oli tuo juhannushäissä itkenyt morsiamen sisar, jolla hääjuhlan aikaan ei vielä ollut mitään tiedossa olevaa todellista syytä itkuunsa mutta josta jo samana iltana tuli soteleski ja kahden pojan yksinhuoltajaäiti. Kuulijat ovat varmaan jo arvanneetkin, että tarinan kertoja oli oma äitini. Äitini tarinasta tuli siten myös minun tarinani, joka erityisesti näin peräkkäin ajoittuvien äitienpäivän ja kaatuneitten muistopäivän aikaan palaa mieliin.

Toukokuun kolmas sunnuntai on omistettu sodissa kaatuneiden muistolle. On tärkeätä, että kalenteriin on sijoitettu tällaisia merkkipaaluja muistuttamaan meitä siitä, että maamme itsenäisyyden saavuttaminen ja säilyttäminen eivät ole koskaan olleet itsestäänselvyksiä. Ne ovat aina vaatineet aitoja ponnistuksia niin valtiolliselta johdolta kuin yksityisiltä kansalaisiltakin. Vaaran vuosina kuusi vuosikymmentä sitten kansakunta osoittikin, että mikään uhraus ei ollut liian suuri itsenäisyytemme puolesta. Ihmishenki on korkea, liiankin korkea, hinta mistä hyvänsä tärkeästä asiasta, mutta maan vapauden puolesta se oltiin kuitenkin valmiit uhraamaan. Ilmaisemme kunnianosoituksemme ja kiitoksemme tälle uhrimielelle suorittamalla kunniakäynnin ja seppeleenlaskun sankarihaudoille välittömästi tämän muistotilaisuuden jälkeen.

Tämä päivä on nimenomaan kaatuneitten muistopäivä. Mielestäni tänäänkin on silti tärkeätä muistaa, että näiden rintamalla kohtalonsa kokeneiden kansalaistemme rinnalla samaa urheutta ja uhrimieltä osoitti se isänmaan puolustajien pääjoukko, joka pääsi palaamaan rintamalta koteihinsa sodan päätyttyä. Monet heistä joutuivat ja yhä harvalukuisempina edelleenkin joutuvat elämään sodasta saamiensa vammojen rasittamina, sotainvalideina. Ja nekin, jotka säilyivät ulkonaisesti vahingoittumattomina, ovat olleet henkisesti kovilla sodan kauhuja ja rasituksia muistellessaan. Tilannetta ei parantanut se, että sodan jälkeisinä vuosikymmeninä heidän ponnistuksilleen ja uhrauksilleen ei annettu juurikaan arvoa, vaan he joutuivat pahimmillaan jopa pilkanteon kohteiksi. Onneksi saamme tänään elää yhteiskunnassa, jossa veteraanisukupolvelle on alettu antaa sitä arvostusta, jonka he kiistatta ansaitsevat. Lottien työn arvon tunnustaminen ja heidän kunniansa palauttaminen on tästä tuorein esimerkki.

Lähetämme nyt seppelepartiot kunniakäynnille kohti sankarihautoja. Partiota saattaa Suomen lipun johdolla veteraani- ja maanpuolustusjärjestöjen lippulinna. Erityisen arvokasta, suorastaan uljasta on nähdä tuon lippulinna kärkeä olevien invalidi- ja veteraanijärjestöjen lippujen kautta välittyvä veteraanien veljellinen kohtalonyhteys maan povessa lepääviin tovereihinsa.